

Opmerkelijke Vriend

Door Elisabeth Spits

F.G. Spits over de Wilhelmina

In de Schepenhal ligt de tjotter 'Wilhelmina', in 1883 in opdracht van de Provinciale Waterstaat van Friesland voor 600 gulden gebouwd bij de beroemde werf van Eeltje Holtrop van der Zee in Joure. Het is gebouwd als bedrijfsvaartuig en onderscheidt zich van de andere tjotters van Van der Zee die als jacht werden gebouwd: vergulde versieringen ontbreken. Ook de bouwwijze is eenvoudiger. Maar de 'Wilhelmina' heeft wel de karakteristieke, elegante lijnen waar Van der Zee beroemd mee is geworden. In 1952 schonk de heer F.G. Spits het schip aan het museum. Hij vertelt.

■ F.G. Spits aan het roer in 1951

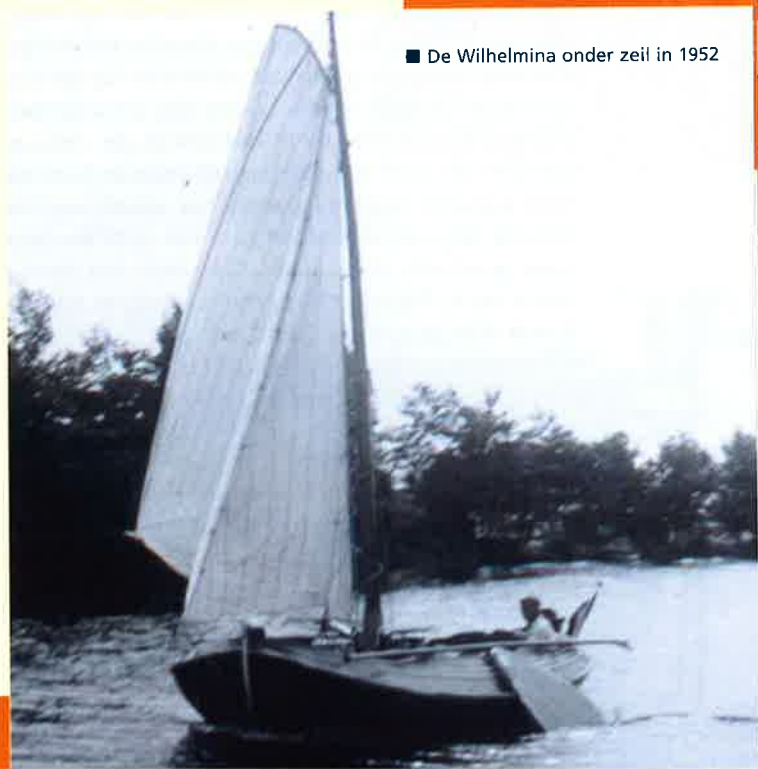
"Wij hadden een heel klein tjottertje, een boatsje, in eigendom. Hierdoor waren wij al een beetje ronde- en platbodengek geworden. De 'Wilhelmina' zag ik in 1951 voor het eerst liggen bij de firma P. de Rook, vishandel en rokerij te Lemmer. Een prachtige fjouwerachtjtjotter, dat wil zeggen, het was eigenlijk een wrak, maar met een prachtige lijn. De tjotter was door mijn schoonvader T. de Rook gekocht van de Provinciale Waterstaat in Friesland en 70 jaar lang gebruikt voor de betonning van het Snekermeer. Ik was weg van dat schip, maar schoonvader wilde hem eigenlijk niet aan mij verkopen, want dan kon hij er niets op verdienen. Tenslotte capituleerde hij toch en heb ik dat schip gekocht voor 500 gulden. Bovendien bestelde hij voor ons een nieuw tuig bij de Lemster zeilmaker Marten Folkertsz de Vries. Het schip was in zeer slechte staat van onderhoud en in die tijd waren er eigenlijk geen mensen die dit nog konden restaureren. In Lemmer zat een sloepenbouwer en hij zou onze tjotter opknappen. Hij heeft er de hele winter gelegen, maar de man heeft er nooit een hand naar uitgestoken. Dus in het voorjaar zaten wij met een zeer slecht onderhouden schip. Je kon bijvoorbeeld zo een spant pakken en het bij wijze van spreken overboord smijten. De 'Wilhelmina' is eerst op de Lemmerboot naar Amsterdam vervoerd en toen zijn wij via de Vecht naar de Koninklijke Watersport Vereniging in Loosdrecht gevaren. Daar keurde men zo'n verwaarloosde tjotter geen blik waardig. Met uitzondering van de havenmeester, want dat was een Fries en die had wel aardigheid in die tjotter. Bovendien voeren wij wel eens met een Friese vlag

en dat vond hij dan helemaal schitterend. Wij waren gek met dat schip, maar er was toen eigenlijk geen knowhow om zo'n schip te restaureren. Dat is pas later opgekomen. Toen ik in Loosdrecht een heel mooi Fries jacht - de 'Roeland' - kon kopen, wilde ik niet dat de 'Wilhelmina' in verkeerde handen kwam en verpest zou worden. Ik benaderde het Zuiderzeemuseum, maar daar hadden ze al een tjotter. Ze wilden het schip alleen aanvaarden als het gerestaureerd kon worden. Om dat te bekijken, kwam scheepsbouwer en restaurator De Jong naar Loosdrecht. En zo werd de 'Wilhelmina' eigendom van het Zuiderzeemuseum en is dit prachtige en unieke schip behouden. Van die restauratie is nooit wat gekomen. Geen idee waarom niet, maar het spijt mij wel heel erg. Vergeleken met de andere schepen in de schepenhal ligt de 'Wilhelmina' er maar wat troosteloos bij. Heel jammer, hoor."

Kent u ook een opmerkelijke vriend? Suggesties voor deze rubriek zijn van harte welkom. Bel of stuur een e-mail naar de redactie van het Peperhuis.

Reactie museum

Bij een grote beurt van de Wilhelmina zou er genoeg te doen zijn. Zo zijn er onder meer scheuren en gaten in het hout van de achtersteven bij het roer. Dringend is dat echter niet, want het schip ligt niet in het water en er wordt regelmatig gecontroleerd op ongedierte. In 1993 is het schip behandeld na aantasting door oppervlakteschimmels. Maar zoals het spreekwoord zegt: praatjes vullen geen gaatjes.

■ De Wilhelmina onder zeil in 1952